

АКТУАЛЬНІСТЬ ФЕНОМЕНА «РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ» У ПОБУДОВІ КОНФІГУРАЦІЇ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

*С. А. Сорокін, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
stanislav.soro@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0008-8857-6296>*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: аналізу й синтезу – при визначенні місця резильєнтності в системі економічних відносинах та встановленні її взаємозв'язку зі сталим розвитком; системного аналізу – під час розгляду резильєнтності як системи взаємопов'язаних компонентів, що впливають на адаптивність та стійкість економічних систем; компаративного аналізу – при порівнянні підходів до вимірювання резильєнтності, включаючи використання індексів, показників та сценарних моделей.

Результати. У статті розглянуто багатогранність феномена «резильєнтність», його міждисциплінарну природу та актуальність у побудові конфігурації сучасних економічних відносин. Визначено, що розвиток резильєнтності економічних систем залежить від комплексного впровадження адаптивних механізмів, таких як диверсифікація економічної діяльності, інтеграція цифрових технологій, розвиток критичної інфраструктури та створення ефективних механізмів управління ризиками. Продемонстровано, що підтримка з боку держави, зокрема, через політику сталого розвитку, є необхідною умовою для підвищення стійкості господарств до зовнішніх викликів та загроз.

Встановлено зв'язок між резильєнтністю та сталим розвитком, який забезпечує можливість зберегти баланс між економічною ефективністю, соціальною справедливістю та екологічною відповідальністю. Доведено, що інтеграція принципів резильєнтності у моделі економічної співпраці сприяє формуванню адаптивних і стійких відносин між учасниками ринку, підвищенню конкурентоспроможності та мінімізації ризиків у глобальному економічному середовищі.

Новизна. Встановлено, що резильєнтність є не лише здатністю систем протистояти кризовим явищам, але й володіє потенціалом ефективно адаптуватися до нових умов, використовуючи виклики як можливості для розвитку. Здатність господарств до структурної адаптації, інновацій, підтримання соціальної стабільності та екологічної стійкості визначає їхню життєздатність у довгостроковій перспективі.

Практична значущість. Резильєнтність є не лише актуальним науковим поняттям, але й практичним інструментом, який дозволяє економічним системам забезпечувати свою стабільність та ефективність у динамічному та нестабільному середовищі. Її розвиток є невід'ємною складовою сталого економічного зростання, що відповідає сучасним викликам глобалізації, цифровізації та кліматичних змін.

Ключові слова: резильєнтність, економічні відносини, нестабільні умови, конфігурація.

Постановка проблеми. Сучасні економічні відносини перебувають у стані постійних трансформацій під впливом глобалізації, цифровізації та змін у соціально-економічних структурах. Посилення взаємозалежності національних господарств спричиняє їхню більшу вразливість до зовнішніх факторів, таких як економічні кризи, пандемії,

кліматичні катастрофи та геополітична нестабільність.

Глобалізація призводить до зростання обсягів міжнародної торгівлі та інвестицій, створюючи нові можливості, але, водночас, підвищуючи ризик глобальних фінансових криз. Розвиток таких цифрових технологій, як штучний інтелект, блокчейн та Інтернет

речей, змінює традиційні підходи до ведення бізнесу та організації ринків. Від ступеня цифровізації процесу управління залежать добробут населення та економічний розвиток країни [10].

Нерівномірний розподіл капіталу та доступу до ресурсів загострює соціальну напругу, що впливає на стабільність економічних систем. В умовах таких змін суб'єкти господарювання потребують підвищення своєї стійкості до ризиків та загроз, здатності швидко адаптуватися до нових умов та мінімізувати втрати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В зазначеному контексті, резильєнтності приділено багато уваги вітчизняних вчених, серед яких Запорожченко О. В. [3], Матейко Н. М. [3], Чистовська Ю. Ю. [3], Прокоф'єва О. А. [3], Прокоф'єва О. О. [3], Лисенко С. М. [6], Харченко В. С. [6], Бобровнікова К. Ю. [6], Шука Р. В. [6], Медянова О. В. [7], Дворніченко Л. Л. [7], Любіна Л. А. [7], Шкраб'юк В. С. [7], Кононенко О. І. [7], Мохор В. В. [8], Коробейніков Ф. О. [8], Пирожков, С. І. [9], Божок, Є. В. [9], Хамітов, Н. В. [9], Савицька Н. Л. [15], Пахуча Е. В. [15] та ін.

Окремі положення побудови конфігурації економічних відносин окреслено у працях таких вчених, як Гасюк І. Л. [1], Іваній О. М. [1], Дашко І. М. [2], Кандиба І. О. [4], Фісун М. Т. [4], Горбань Г. В. [4], Антіпова К. О. [4], Кузнецова Т. В. [5], Лесняк О. Ю. [5], Красовська Ю. В. [5], Подлевська О. М. [5], Прохорова В. В. [10–14], Бабічев А.

В. [10, 16], Безугла Ю. Є. [11], Мушнікова С. А. [12], Юхман Я. В. [12], Зайцева А. С. [13], Ус Ю. В. [16], Хаустова В. Є. [17], Шурпенкова Р. [18] та багато ін.

Формулювання мети статті. Метою статті є визначення актуальності феномена «резильєнтність» в побудові конфігурації сучасних економічних відносин

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний стан ринку в Україні характеризується постійними змінами у зовнішньому середовищі, коливаннями купівельного попиту, наявністю великої кількості підприємств різних форм власності, а також можливістю для практично кожного економічного суб'єкта виходу на зовнішній ринок [11].

Резильєнтність є багатогранним феноменом, який охоплює різні аспекти суспільного, економічного та природного середовища, що робить її міждисциплінарною концепцією. У цьому контексті доцільно провести аналіз підходів до визначення «резильєнтність» різними авторами (табл. 1). Отже, у соціальних науках резильєнтність характеризує здатність суспільства чи окремих спільнот адаптуватися до потрясінь, таких як економічні кризи, природні катастрофи чи соціальні конфлікти, зберігаючи при цьому соціальну згуртованість та життєздатність. Зокрема, у психології цей термін використовується для пояснення механізмів адаптації індивідів до стресу, травм чи кризових ситуацій.

Таблиця 1

Аналіз дефініції «резильєнтність» різними авторами

№з/п	Автор	Визначення
Економіка		
1.	Савицька Н. Л., Пахуча Е. В. [14]	міра того, наскільки бізнес, суспільство та екосистема можуть змінитися, щоб перетнути переламний момент і повернутися до життєздатного стану
2.	Хаустова В. Є., Решетняк О. І. [16]	внутрішня здатність економічної системи змінюватися («згинатися») та відновлюватися після негативного впливу (шоку) внаслідок структурної адаптації.
Психологія та соціологія		
3.	Запорожченко О. В., Матейко Н. М., Чистовська Ю. Ю., Прокоф'єва О. А., Прокоф'єва О. О. [3]	здатність психіки відновлюватися після несприятливих умов.
4.	Медянова О. В., Дворніченко Л. Л., Любіна Л. А., Шкраб'юк В. С., Кононенко О. І. [7]	здатність особистості протистояти складним життєвим обставинам та знаходити ресурси для відновлення після травмуючої або стресової події.

Цифрові технології		
5.	Лисенко С. М., Харченко В. С., Бобровнікова К. Ю., Щука Р. В. [6]	здатність передбачати, протистояти, відновлюватись та пристосовуватися до несприятливих умов, зовнішніх впливів, атак чи порушення нормального функціонування системи.
6.	Мохор В. В., Коробейніков Ф. О. [8]	охоплює адаптивну здатність до еволюції і переходу на нові рівні функціонування у відповідь на зовнішні збурення.
Державне управління		
7.	Пирожков, С. І., Божок, Є. В., Хамітов, Н. В. [9]	стратегія, яка із залученням інтелектуальних ресурсів дозволяє розгорнути потенціал цивілізаційної суб'єктності.

В економіці резильєнтність розглядається як здатність економічних систем адаптуватися до зовнішніх шоків і забезпечувати стабільний розвиток за умов нестабільності. Особливе значення ця концепція має в умовах глобалізації, коли взаємопов'язаність господарств збільшує вразливість до зовнішніх чинників, таких як фінансові кризи чи порушення глобальних ланцюгів постачання.

Таким чином, поняття «резильєнтність», хоч і має різні аспекти залежно від галузі, у кожному випадку зводиться до здатності систем, суспільств чи індивідів адаптуватися до змін, протистояти викликам і відновлюватися після них. Його багатогранність дозволяє використовувати концеп-

цію як універсальний інструмент для підвищення стійкості та ефективності в різних сферах діяльності.

Резильєнтність у контексті економічних систем визначається як здатність адаптуватися до зовнішніх потрясінь, відновлюватися після кризових ситуацій і зберігати функціональну ефективність у довгостроковій перспективі. Економічні системи, будучи відкритими та взаємопов'язаними структурами, постійно піддаються впливу різноманітних чинників, таких як глобальні фінансові кризи, зміни ринкових умов, пандемії чи геополітична нестабільність. У таких умовах резильєнтність постає ключовим фактором для забезпечення їхньої стійкості та конкурентоспроможності (рис. 1).

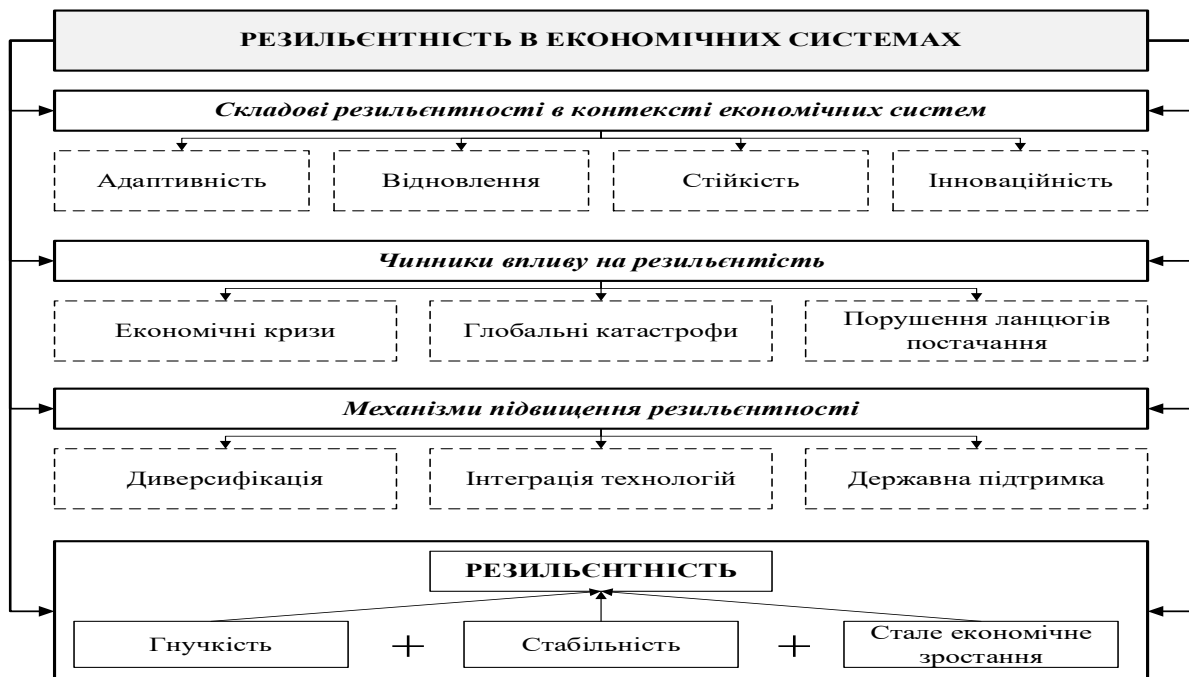

Рис. 1. Резильєнтність в економічних системах

Вирішальна роль резильєнтності в економіці полягає у здатності системи реа-

гувати на зовнішні виклики не лише шляхом зменшення втрат, але й використання кризи

як можливості для інноваційного розвитку.

Будь який суб'єкт господарювання як складна соціально-економічна система прагне розвиватися скорішими темпами ніж цього дозволяє його зовнішнє оточення [12]. У глобалізованому світі економічні системи потребують як внутрішньої гнучкості, так і стійкості до зовнішніх факторів. Наприклад, адаптація до порушень у ланцюгах постачання вимагає як диверсифікації постачальників, так і зміцнення внутрішніх виробничих потужностей, що сприяє мінімізації негативних наслідків таких подій, як пандемія COVID-19, яка наочно продемонструвала необхідність розвитку резильєнтності.

Крім того, резильєнтність економічних систем тісно пов'язана із здатністю до прогнозування та управління ризиками. Інтеграція сучасних технологій, таких як Big Data та штучний інтелект, дозволяє аналізувати потенційні загрози, розробляти сценарії реагування та вчасно впроваджувати необхідні зміни. Таким чином, економічна резильєнтність базується на ефективному використанні наявних ресурсів, інноваціях, структурній гнучкості та вмільому управлінні ризиками.

Важливим аспектом є також державна політика, яка має створювати сприятливі

умови для підвищення резильєнтності, що дає змогу підтримувати малий та середній бізнес, сприяти розвитку критичної інфраструктури, стимулюванню інновацій та забезпеченню соціальної стабільності.

У підсумку, резильєнтність у контексті економічних систем є необхідною передумовою для збереження їхньої життєздатності в умовах сучасних глобальних викликів. Вона забезпечує гнучкість, адаптивність і стабільність, що є вирішальними факторами для досягнення сталого економічного зростання. Резильєнтність сучасних економічних систем залежить від їхньої здатності адаптуватися до зовнішніх викликів, використовувати фактори розвитку, такі як інновації та диверсифікація, а також ефективно реагувати на вплив глобалізації, цифровізації та кліматичних змін. Вона є основою стійкості та довгострокової ефективності в умовах сучасного світу.

Оцінка резильєнтності економічних систем є важливим завданням для забезпечення їхньої адаптивності та стійкості у відповідь на кризові явища. Для цього використовуються індикатори, які дозволяють оцінити здатність економічної системи протистояти шокам, відновлюватися та підтримувати стабільний розвиток (рис. 2).

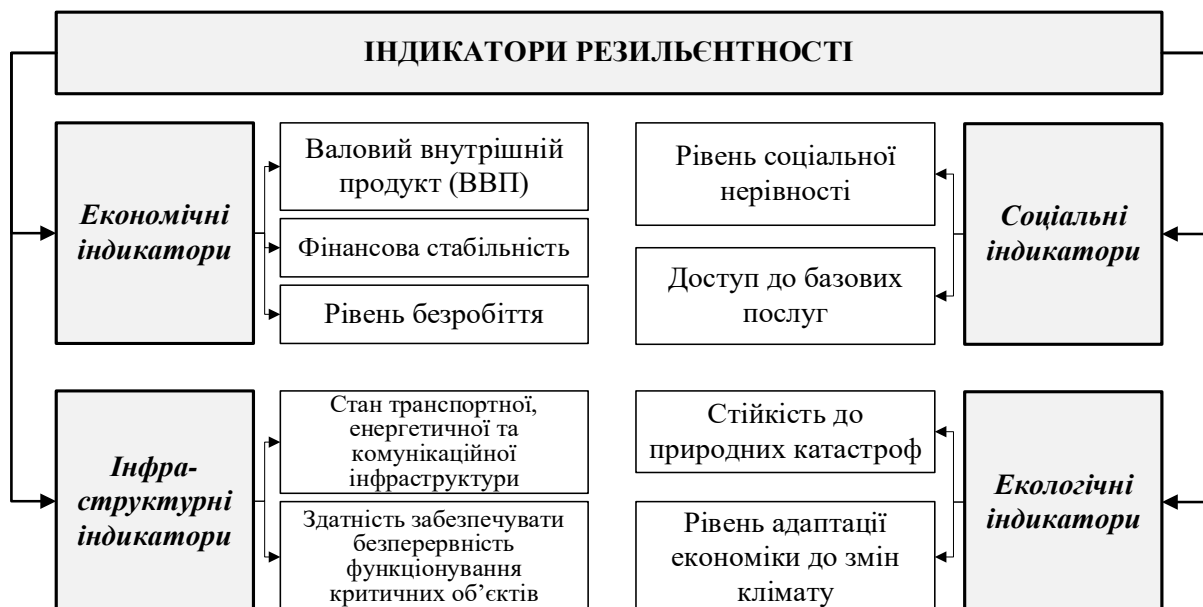

Рис. 2. Індикатори резильєнтності

Економічні індикатори є важливими для оцінки резильєнтності економічних систем. Зокрема, валовий внутрішній продукт (ВВП) відображає здатність економіки під-

тримувати або швидко відновлювати обсяги виробництва після кризи. Фінансова стабільність оцінюється через показники рівня боргового навантаження, обсяг валютних

резервів та стійкість банківської системи. Рівень безробіття виступає ключовим індикатором адаптації ринку праці до кризових умов.

Соціальні індикатори, у свою чергу, акцентують увагу на рівні соціальної нерівності, який вимірюється співвідношенням доходів різних груп населення, а також на доступі до базових послуг, таких як медичні, освітні та соціальні послуги, що забезпечуються населенню під час кризи.

Інфраструктурні індикатори включають оцінку стану транспортної, енергетичної та комунікаційної інфраструктури, а також здатність забезпечувати безперервність

функціонування критичних об'єктів навіть за несприятливих умов.

Екологічні індикатори зосереджуються на стійкості до природних катастроф і рівні адаптації економіки до змін клімату, що стає особливо актуальним в умовах сучасних екологічних викликів. Усі ці індикатори разом дозволяють комплексно оцінити стійкість та адаптивність економічної системи до зовнішнього середовища.

Вимірювання резильєнтності економічних систем здійснюється за допомогою різних підходів, які базуються на аналізі зазначених індикаторів (рис. 3).

Рис. 3. Підходи до вимірювання резильєнтності*

*побудовано на основі джерел [1, 2, 4, 5, 17]

Отже, оцінка резильєнтності економічних систем вимагає комплексного підходу, який враховує як кількісні, так і якісні індикатори. Вибір методів та індикаторів залежить від конкретного контексту, характеру економічної системи та типу кризових явищ, до яких вона має бути готовою.

Резильєнтність є важливою складовою у формуванні сучасних економічних відносин, оскільки забезпечує здатність економічних систем не лише протистояти кризам, але й використовувати виклики як можливості для подальшого розвитку. Зазначене поняття є основою для створення стабільних, адаптивних і стійких моделей економічної співпраці, які враховують глобальні виклики та тенденції.

Резильєнтність тісно пов'язана зі сталим розвитком, оскільки обидва підходи орієнтовані на довгострокову стійкість економічних, соціальних та екологічних систем. Резильєнтна економіка здатна адаптуватися до змін, відновлюватися після криз і продовжувати функціонувати без значних втрат. Це сприяє досягненню цілей сталого розвитку, які включають економічне зростання, збереження природних ресурсів і забезпечення добробуту населення.

Зокрема, резильєнтність сприяє зменшенню впливу криз на досягнення сталих цілей, таких як подолання бідності, забезпечення якісної освіти та охорони здоров'я, а також перехід до екологічно чистих технологій. Інтеграція принципів резильєнтності у

процеси сталого розвитку дозволяє створити системи, які здатні витримувати зовнішні потрясіння і залишатися ефективними навіть у найскладніших умовах.

Впровадження принципів резильєнтності в моделі економічної співпраці передбачає створення механізмів, які забезпечують адаптивність та стійкість учасників економічних відносин. Це включає інтеграцію технологій, диверсифікацію економічної діяльності, а також розробку стратегій управління ризиками.

У глобальних економічних відносинах резильєнтність може забезпечити стійкість ланцюгів постачання шляхом диверсифікації джерел постачання та створення резервів критично важливих ресурсів. Ефективна співпраця між країнами, регіонами та суб'єктами господарювання дозволяє знизувати ризики, пов'язані з глобальними кризами, і забезпечувати швидке відновлення після них.

На рівні бізнесу впровадження резильєнтності включає використання цифрових технологій для моніторингу ризиків, впровадження стійких моделей управління та адаптацію до змін у попиті. Зокрема, підприємства, які орієнтуються на резильєнтність, швидше адаптуються до змін ринку, ефективніше управляють ресурсами та забезпечують стабільність своєї діяльності навіть за умов нестабільності.

Резильєнтність також сприяє зміцненню довіри між партнерами в економічних відносинах. Створення прозорих механізмів співпраці, орієнтованих на довгострокову стабільність, дозволяє не лише мінімізувати ризики, але й підвищувати ефективність економічної взаємодії.

Висновки. Отже, у сучасному світі, що характеризується нестабільністю та глобальними викликами, резильєнтність набуває особливої значущості. Динамічні зміни в економіці, спричинені глобалізацією, цифровими трансформаціями та загостренням екологічних проблем, вимагають від економічних систем підвищеної адаптивності та здатності ефективно реагувати на зовнішні шоки. Резильєнтність виступає ключовим чинником сталого розвитку, оскільки сприяє досягненню балансу між економічними, соціальними та екологічними інтересами. У

сучасних умовах вона є не лише концептуальною основою, але й практичним інструментом для впровадження стратегій, спрямованих на управління ризиками, зміцнення конкурентних переваг та забезпечення довгострокової стабільності економічних систем.

Таким чином, резильєнтність є важливим елементом побудови конфігурації сучасних економічних відносин. Вона сприяє гармонізації короткострокових цілей економічної стійкості з довгостроковими цілями сталого розвитку, створюючи основу для адаптивності, стабільності та ефективності у глобальному економічному середовищі.

Література

1. Гасюк І.Л., Іваній О.М. Структура управлінського рішення: системний підхід. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. Вип. 4(4). С. 889-904. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4\(4\)-889-904](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-889-904)
2. Дашко І.М. (2020). Оцінювання фінансової стійкості гірничорудних підприємств криворізького регіону. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, 19(2(45)), 268-282. [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.2\(45\).201434](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.2(45).201434)
3. Запорожченко О.В., Матейко Н.М., Чистовська Ю.Ю., Прокоф'єва О.А., Прокоф'єва О.О. Резильєнтність та її роль в подоланні складних життєвих обставин. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 2(30). С. 1540-1551. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2\(30\)-1540-1551](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2(30)-1540-1551)
4. Кандиба І.О., Фісун М.Т., Горбань Г.В., Антіпова К.О. Генерація сценаріїв вступної кампанії закладу вищої освіти на основі когнітивної карти та предметно-орієнтованої мови програмування. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Технічні науки*. 2021. Том 32 (71). № 3. С. 96-104.
5. Кузнецова Т.В., Лесняк О.Ю., Красовська Ю.В., Подлевська О.М. Оцінка динаміки загальної факторної продуктивності сільського господарства в Україні. *Вісник НУВГП. Серія «Економічні науки»*. 2020. Вип. 4(92). С. 133-141. <https://doi.org/10.31713/ve4202013>
6. Лисенко С.М., Харченко В.С., Бобровнікова К.Ю., Щука Р.В. Резильєнтність комп'ютерних систем в умовах кіберзагроз: таксономія та онтологія. *Радіоелектронні і комп'ютерні системи*. 2020. №1. С. 17-28. <https://doi.org/10.32620/reks.2020.1.02>
7. Медянова О.В., Дворніченко Л.Л., Любіна Л.А., Шкраб'юк В.С., Кононенко О.І. Психологічна резильєнтність особистості в умовах війни. *Перспективи та інновації науки*. 2023. №10(28). С. 601-611. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-10\(28\)-601-611](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-10(28)-601-611)
8. Мохор В.В., Коробейніков Ф.О. Стійкість і резильєнтність у безпековому домені. *Рестрація*,

зберігання і обробка даних. 2024. Т.26. №1. С. 113-120. <https://doi.org/10.35681/1560-9189.2024.26.1.308655>

9. Пирожков С.І., Божок Є.В., Хамітов Н.В. Національна стійкість (резильєнтність) країни: стратегія і тактика випередження гібридних загроз. *Вісник Національної академії наук України*, 2021. №8. С. 74-82. <https://doi.org/10.15407/visn2021.08.074>

10. Прохорова В.В., Бабічев А.В., Янчак Ю.О. Цифровізація управління на макrorівні. *Управління розвитком економічного середовища в умовах глобальних трансформацій*: кол. мон. за заг. ред. д.е.н., проф. Прохорової В.В. Х.: Видавництво Іванченка І.С. 2023. С. 387-394.

11. Прохорова В.В., Безугла Ю.Є., Грицай О.Ю. Процесний підхід в управлінні цифровими змінами на підприємствах в умовах циркулярної економіки. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2024. №3. С. 131-140. <https://doi.org/10.33271/ebdut/87.131>

12. Прохорова В.В., Мушнікова С.А., Юхман Я.В. Ентропія як параметричне обмеження умов розвитку соціально-економічних систем. *Трансформація економічного середовища в умовах ентропії*: кол. мон. за заг. ред. д. е. н., проф. Прохорової В.В. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2024. С. 92-98. <https://doi.org/10.33296/monograf-2024>

13. Прохорова, В., & Зайцева, А. Побудова конфігурації бізнес ідеології новаторського типу в управлінні розвитком підприємств. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*. 2023. №17(34). [https://doi.org/10.33296/2707-0654-17\(34\)-10](https://doi.org/10.33296/2707-0654-17(34)-10)

14. Pylypenko H., Prokhorova V., Mrykhina, Koleshchuk O. & Mushnykova S. Cost Evaluation Models of Research and Development Products of Industrial Enterprises. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2020. №5. Pp. 163-170. <https://doi.org/10.33271/nvngu/2020-5/163>

15. Савицька Н.Л., Пахуча Е.В. Ринкова резильєнтність бізнесу: теоретичний конструкт. *Бізнес Інформ*. 2024. №2. С. 244-257.

16. Ус Ю., Бабічев А., Сластьянікова К., Янчак Ю. Інституціональні домінанти економічного розвитку України. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*. 2023. №16(32). [https://doi.org/10.33296/2707-0654-16\(32\)-02](https://doi.org/10.33296/2707-0654-16(32)-02)

17. Хаустова В.С., Решетняк О.І. Резильєнтність економіки: сутність і виклики для України. *Бізнес Інформ*. 2023. №7. С. 30-41. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-7-30-41>

18. Шурпенкова Р. Бенчмаркінг як метод аналізу. *Трансформація податкової та обліково-аналітичної систем в контексті сучасних кризових явищ*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці (Україна, 20 травня 2021 р. – Чернівці: Технодрук, 2021. С. 250-253.

References

1. Hasiuk, I.L., & Ivaniy, O.M. (2024). Struktura upravlinskoho rishennia: systemnyi pidkhd. *Suspilstvo ta natsionalni interesy*, Issue 4(4), 889-904. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4\(4\)-889-904](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-889-904)

2. Dashko, I.M. (2020). Otsiniuvannia finansovoi stiikosti hirnychorudnykh pidpriemstv kryvorizkoho rehionu. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*, 19(2(45)), 268-282. [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.2\(45\).201434](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2020.2(45).201434)

3. Zaporozhchenko, O.V., Mateiko, N.M., Chystovska, Yu.Yu., Prokofieva, O.A., & Prokofieva, O.O. (2024). Rezyliientnist ta yii rol v podolanni skladnykh zhyttievnykh obstavyn. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii*, 2(30), 1540-1551. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2\(30\)-1540-1551](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2(30)-1540-1551)

4. Kandyba, I.O., Fisun, M.T., Horban, H.V., & Antipova, K.O. (2021). Heneratsiia stsenariiv vstupnoi kampanii zakladu vyshchoi osvity na osnovi kohnityvnoi karty ta predmetno-orientovanoi movy prohramuvannia. *Vcheni zapysky Tavriyskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho*, Ser.: *Tekhnichni nauky*, T. 32(71), (3), 96-104. <https://doi.org/10.32838/2663-5941/2021.3/16>

5. Kuznietsova, T.V., Lesniak, O.Yu., Krasovska, Yu.V., & Podlevska, O.M. (2020). Otsinka dynamiky zahalnoi faktornoї produktyvnosti silskoho hospodarstva v Ukraini. *Visnyk NUVHP. Seriia «Ekonomiczni nauky»*, Issue 4(92), 133-141. <https://doi.org/10.31713/ve4202013>

6. Lysenko, S.M., Kharchenko, V.S., Bobrovnikova, K.Yu., & Shchuka, R.V. (2020). Rezyliientnist kompiuternykh system v umovakh kiberzahroz: taksonomiia ta ontolohiia. *Radioelektronni i kompiuterni systemy*, (1), 17-28. <https://doi.org/10.32620/reaks.2020.1.02>

7. Medianova, O.V., Dvornichenko, L.L., Liubina, L.A., Shkrabiuk, V.S., & Kononenko, O.I. (2023). Psykholohichna rezyliientnist osobystosti v umovakh viiny. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*, 10(28), 601-611. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-10\(28\)-601-611](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-10(28)-601-611)

8. Mokhor, V.V., & Korobeinikov, F.O. (2024). Stiykist i rezyliientnist u bezpekovomu domeni. *Reiestratsiia, zberihannia i obrobka danykh*, T.26, (1), 113-120. <https://doi.org/10.35681/1560-9189.2024.26.1.308655>

9. Pyrozkhov, S.I., Bozhok, Ye.V., & Khamitov, N.V. (2021). Natsionalna stiikist (rezyliientnist) krainy: stratehiia i taktyka vyperedzhennia hibrydnykh zahroz. *Visnyk Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy*, (8), 74-82. <https://doi.org/10.15407/visn2021.08.074>

10. Prokhorova, V.V., Babichev, A.V., & Yanchak, Yu.O. (2023). Tsyfrovizatsiia upravlinnia na makrorivni. *Proceedings from Upravlinnia rozvytkom ekonomichnoho seredovyscha v umovakh hlobalnykh transformatsii*. V.V. Prokhorova (Ed.). (pp. 387-394). Kharkiv: Vydavnytstvo Ivanchenka I.S.

11. Prokhorova V.V., Bezuhla Yu.Ye., Hrytsai O.Yu. (2024). Protsesnyi pidkhd v upravlinni tsyfrovymy zminamy na pidpriemstvakh v umovakh tsykuliarnoi ekonomiky. *Ekonomicnyi visnyk Dniprovskoi politekhniki*, (3), 131-140. <https://doi.org/10.33271/ebdut/87.131>

12. Prokhorova, V.V., Mushnykova, S.A., & Yukhman, Ya.V. (2024). Entropiia yak parametrychne

obmezhenia umov rozvytku sotsialno-ekonomichnykh system. Proceedings from Transformatsiia nomichnoho sereodovyshcha v umovakh entropii. V.V. Prokhorova (Ed.). (pp. 92-98). Kh.: Vydavnytstvo Ivanchenka I.S. <https://doi.org/10.33296/monograf-2024>

13. Prokhorova, V., & Zaitseva, A. (2023). Pobudova konfihuratsii biznes ideolohii novatorskoho typu v upravlinnia rozvytkom pidpriemstv. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka*, Ser. Ekonomika, 17(34). [https://doi.org/10.33296/2707-0654-17\(34\)-10](https://doi.org/10.33296/2707-0654-17(34)-10)

14. Pylypenko, H., Prokhorova, V., Mrykhina, Koleshchuk, O., & Mushnykova, S. (2020). Cost Evaluation Models of Research and Development Products of Industrial Enterprises. *Naukovi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, (5),. 163-170. <https://doi.org/10.33271/nvngu/2020-5/163>

15. Savytska, N.L., & Pakhucha, E.V. (2024). Rynkova rezylentnist biznesu: teoretychnyi konstrukt.

Biznes Inform, (2), 244-257.

<https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-2-244-257>

16. Us, Yu., Babichev, A., Slastianykh, K., & Yanchak, Yu. (2023). Instytutsionalni dominanty ekonomichnoho rozvytku Ukrainy. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka*, Ser. Ekonomika, 16(32). [https://doi.org/10.33296/2707-0654-16\(32\)-02](https://doi.org/10.33296/2707-0654-16(32)-02)

17. Khaustova, V.Ye., & Reshetniak, O.I. (2023). Rezylientsia ekonomiky: sutnist i vyklyky dlia Ukrainy. *Biznes Inform*, №7, C. 30-41. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-7-30-41>

18. Shurpenkova, R. (2021). Benchmarkinh yak metod analizu. Proceedings from MIIM '21 Mizhnarodna nauково-praktychna konferentsiia. Transformatsiia podatkovoi ta oblikovo-analitychnoi system v konteksti suchasnykh kryzovykh yavlyshch. (pp. 250-253). Chernivtsi: Tekhnodruk

RELEVANCE OF THE PHENOMENON OF «RESILIENCE» IN BUILDING THE CONFIGURATION OF MODERN ECONOMIC RELATIONS

*S. A. Sorokin, Applicant of the third (educational and scientific) level of higher education,
V. N. Karazin Kharkiv National University*

Methods. The results were obtained by applying the following methods: analysis and synthesis – when determining the place of resilience in the system of economic relations and establishing its relationship with sustainable development; system analysis – when considering resilience as a system of interconnected components that affect the adaptability and stability of economic systems; comparative analysis – when comparing approaches to measuring resilience, including the use of indices, indicators and scenario models.

Results. The article considers the multifaceted nature of the phenomenon of «resilience», its interdisciplinary nature and relevance in building the configuration of modern economic relations. It is determined that the development of resilience of economic systems depends on the comprehensive implementation of adaptive mechanisms, such as diversification of economic activity, integration of digital technologies, development of critical infrastructure and creation of effective risk management mechanisms. It is demonstrated that state support, in particular through sustainable development policies, is a necessary condition for increasing the resilience of economies to external challenges and threats.

The connection between resilience and sustainable development is established, which provides the opportunity to maintain a balance between economic efficiency, social justice and environmental responsibility. It is proved that the integration of resilience principles into the model of economic cooperation contributes to the formation of adaptive and sustainable relations between market participants, increasing competitiveness and minimizing risks in the global economic environment.

Novelty. It is established that resilience is not only the ability of systems to withstand crisis phenomena, but also has the potential to effectively adapt to new conditions, using challenges as opportunities for development. The ability of economies to structurally adapt, innovate, maintain social stability and environmental sustainability determines their viability in the long term.

Practical value. Resilience is not only a relevant scientific concept, but also a practical tool that allows economic systems to ensure their stability and efficiency in a dynamic and unstable environment. Its development is an integral part of sustainable economic growth, which meets the modern challenges of globalization, digitalization and climate change.

Keywords: resilience, economic relations, unstable conditions, configuration.

Надійшла до редакції 09.12.24 р.